

VALAMI ELINDULT...

Elbírálták a Művelődési és Közoktatási Minisztérium telematikus pályázatát

A 21. század küszöbén kialakuló világméretű elektronikus kommunikációs hálózat az Internet, amely a „nyílt rendszer” technológiát nemcsak számítógépek, hanem kontinensek, országok között is megvalósítja, sőt talán még az emberek közé is elviszi, óhatatlanul hat a közművelődés egészére is. Az Internet tömegessé válása új feladatokat teremt, de egyben lehetőséget is nyújt a művelődési intézmények számára a nyílt társadalom, az egyenrangú kapcsolatok és társadalmi esélyegyenlőség kialakításához.

Az Internet szerepe közművelődésben

Az Internet megjelenése és hatása egyaránt érinti a közművelődés rendszerének tartalmi, módszertani és formai elemeit: mint új, rohamosan terjedő elektronikus média meghódítja a világot, az emberek ismeretszerzésének és tájékozódásának egyik alapvető, mindennapi eszközévé válik;

ledönti a földrajzi és (reméljük) társadalmi korlátokat, információs monopóliumokat, elősegíti a szakmai közösségek közti kötetlen kommunikáció gyors és önszervező formáinak kialakulását;

a közművelődési és oktatási rendszer többi elemével együtt az Internet elérhetővé tétele a társadalmi esélyegyenlőség kialakításának egyre inkább egyik alapvető eszközévé válik.

Az Internet fejlődése során, a rajta megtalálható információmennyiség növekedésével mára önálló elektronikus médiává nőtte ki magát. A hálózat átviteli sebességének növekedésével egyre újabb szolgáltatások válnak elérhetővé. Ma már a hagyományos szöveges adatok mellett természetes a hangot és álló- vagy mozgóképet tartalmazó honlapok tömeges megjelenése is. Gyakorlatilag bármilyen jellegű adat vagy tudásanyag megfelelő, kezelhető formában feldolgozható és megjeleníthető a hálón.

Magyarországon a tömeges hozzáférést ma még a magas telefondíjak korlátozzák, de így is jól látszik, hogy azoknál a társadalmi rétegeknél, ahol ez a probléma megoldott (oktatási, intézményi, vállalati rendszerek) az Internet az elsődleges információszerező eszközzé válik. (Ahogy ezt egyik kollégánk kifejtette, a felesége nélkül még meglenne, de Internet nélkül...). Megfelelő kulcsszavak segítségével a háló teljes nyilvános anyaga kereshető, de elérhetőek szakosodott adatbázisok is, amelyekben a keresés is hatékonyabb. Mindegy, hogy az adatok a világ mely pontján találhatók, azok helyből, bármikor megtalálhatók, ami a felhasználó számára jól érzékelhető idő és pénz megtakarítást jelent. Mindez azt jelenti, hogy az Internet fejlődésével mindazok az adatok, amelyek nem találhatók meg a hálón, elvesznek (de legalábbis háttérbe szorulnak) a társadalom egyik egyre növekvő rétege számára. Mindez megfordítva is igaz, a széles társadalmi rétegek tájékoztatásának egyre fontosabb és egyre természetesebbé váló eszköze az Internet. A közművelődési intézményeknek eredményes működésükhöz a tájékoztatásban óhatatlanul követniük kell látogatóikat erre az új médiára is.

A már létező számítógépes adatbázisok megfelelő kezelőfelület és program segítségével csatlakoztathatók az Internethez. Ezáltal az adatok nyilvánosságra hozhatók és kezelhetővé tehetőek minden Internet felhasználó számára, függetlenül a központi gép és az azon futó programok típusától. Külön előny,

hogy az Interneten az önálló adatbázisok virtuálisan egyesíthetőek is, így a felhasználó egyetlen kérdés feltevésével egyszerre több adatbázisban is kereshet. Jó példa erre a Nemzeti Informatikai Infrastruktúra Fejlesztési Program keretében megvalósult Közös Elektronikus Katalógus (KÖZELKAT), amely segítségével egyszerre 14 magyar könyvtár katalógusában lehet keresni az Interneten. Megfelelő kialakítással elérhető, hogy az adatbázist minden jogosult saját adataival egészíthesse ki. Ez a megoldás lehetővé teheti, hogy az autonóm közművelődési intézmények is egységesen, együtt, hatékonyan tegyék közzé adataikat a hálón, például egy országos rendezvénytárgyformájában.

Az Internet elterjedése társadalmi hatását tekintve egyrészt felszámolja a földrajzi és egyéb korlátokat, információs monopóliumokat, másrészt elősegíti az azonos érdeklődésű szakmai közösségek közti kötetlen kommunikáció gyors és önszervező formáinak kialakulását – azaz újra levelezünk.

Az információk nyilvánossá, „közkinccsé” tételének nagy forradalma abban áll, hogy a szerkesztéshez és megjelentetéshez már alapfokú számítástechnikai ismeret elegendő és a sokszorosítás, publikálás semmiféle további költséges műveletet nem igényel. A közösségek önszerveződésének forradalma pedig abból fakad, hogy míg korábban a közösségek monoton növekedése mérethatárról mérethatárra újabb és újabb technikai, gazdasági, jogi vagy társadalmi akadályokat gördített az egyének és csoportok elé, amikor azok az általuk szükségesnek vélt információkat tágabb közösségi alakzatok információhálózatába kívánták betáplálni, az Internettel egy csapásra megszűnnek ezek a korlátok. A nyilvánosság új minősége, a közvetlen kommunikációs lehetőségek, a közösséghatár átlépései és a problémamegoldásba bevonható információmennyiség növekedése révén gyorsuló ismerettermelési spirálhoz vezet.

Az Internet kínálta sokféle kapcsolattévesztési lehetőség, az email, az egy-egy téma köré szerveződő levelezési listák, hírcsoportok, elektronikus, az olvasók által szabadon kiegészíthető folyóiratok egyfelől a közösségfejlesztés spontán kialakuló, önszervező sejtjei, másfelől kiváló lehetőséget kínálnak magának a közművelődési szakmának, hogy létrehozzák saját vitaforumukat, a szabad és formalitásoktól mentes vélemény és információcsere eszközeit.

Bizony kell az Internet! – ismerték fel kormányzati szinten is és a két talán leghátrányosabb területen az oktatásban és a kistélepüléseken komoly költségvetési pénzekkel elindították a Sulinet és a Teleház programokat. Az Internet terjesztésének harmadik pilléréként (bár nem kormányzati forrás) meg kell említeni, elsősorban a civil szerveződéseknek nyújtott segítségért, a Soros Alapítvány támogatását. A fejlődés üteme alapján és nem kis részben a kiterjedt kormányzati segítség eredményeként várható, hogy néhány éven belül az Internet hozzáférés nyújtása a közművelődési alapszolgáltatások részévé válik. A magyar közművelődési rendszer szerkezetéből adódóan egy ilyen alapszolgáltatás nyújtására két intézményrendszer a közművelődési könyvtárak és a művelődési házak lehetnek képesek. A Sulinet és Teleház programok logikus folytatása tehát, kedvezményes Internet hozzáférés biztosítása lehet a közművelődési intézmények kapuin belül.

A közművelődési intézményeknek tehát szolgáltatási színvonaluk fejlesztéséhez, látogatottságuk megőrzéséhez és közművelődési feladataik teljesítéséhez célszerű felkészülniük tevékenységi területük bővítésére. Egyrészt a fejlődés irányát és látogatóik "fogyasztói szokásait" követve információikkal, programjaikkal, szolgálataikkal megjelenhetnek az Interneten. A háló adta lehetőségeket kihasználva jobba, gyorsabbá és közvetlenebbé tehetik szakmai kapcsolataikat. Hosszabb távon pedig a felkészülhetnek a remélhetőleg társadalmi szükségletté és közművelődési alapszolgáltatássá váló nyilvános Internet hozzáférési pontok kialakítására. A MKM idei telematikai pályázata is ilyen irányú szándékokat sejtet, a közművelődési intézmények Internet csatlakozásának és megjelenésének támogatásával.

Az Országos Közművelődési Informatikai Rendszer

A Magyar Művelődési Intézet (MMI) – a Megyei Művelődési Központokkal előzetesen egyeztetve – a pályázaton egy minden közművelődési intézmény számára egységes, közös Internet megjelenést lehetővé tevő javaslattal vett részt és nyert támogatást. A kezdeményezés neve egyelőre talán kicsit riasztóan hivatalos: Országos Közművelődési Informatikai Rendszer (OKIR). Ötletesebb, kifejezőbb elnevezésekre minden javaslatot szívesen veszünk.

Az OKIR rendszer kialakításával a MMI lehetőséget kíván teremteni az ország közművelődési intézményei számára az Interneten való önálló megjelenésre, honlapjaik elhelyezésére, meglévő adatbázisaik egyesítésére és egységes, bármely Internet felhasználó által elérhető módon történő megjelentetésére, valamint a közművelődési intézmények és szakemberek számára szabad, önszervező szakmai fórumok kialakítására.

A rendszer a központi szerverből és az ahhoz az Interneten keresztül csatlakozó kliensekből épül fel. Az OKIR egyes szolgáltatásai valamennyi, míg más részei csak a megfelelő jogosultságokkal rendelkező felhasználók számára lesznek elérhetők.

Az OKIR főbb szolgáltatásai:

Igény alapján térítésmentesen helyt ad a közművelődési intézmények és más szervezetek saját készítésű honlapjai számára (2-30 MB intézményenként). A szolgáltatás csak a tároló kapacitás és az Internet elérhetőség biztosítására terjed ki. A honlapok tartalmi és formai kialakítása az igénylő intézmény

feladata és felelőssége lesz. A honlapok frissítése jelszóval védett FTP hozzáféréssel történik.

Kialakítja a közművelődési intézmények országos, Internetről elérhető adatbankját. Az adatbank az egyes csatlakozó intézmények tevékenységéről, programjairól, rendezvényeiről és más nyilvános adatairól tartalmaz információkat, az adatbázisoknál megszokott hatékony lekérdezési, keresési lehetőségekkel. Saját adataikat a csatlakozó intézmények – hozzáférési jogosultságuknak megfelelően – egy kliens program segítségével tarthatják karban. Az adatbank szolgáltatásai bármely Internet felhasználó részére elérhetőek lesznek.

Szakmai fórum kialakítása a közművelődés területén tevékenykedő szakemberek számára:

- WWW alapú szakmai vitafórum kialakítása;
- elektronikus szakfolyóirat publikációk, pályázati hírek, szakmai és közhasznú információk közzétételére;
- a MKM, az MMI és a közművelődési intézmények közti információcseréjének biztosítása elektronikus levelezési lista útján (tájékoztatók, jelentések, és más hivatalos dokumentumok továbbítása).

A közös adatbázisban sokféle információ nyilvánosságra hozatalára, reklámjára lesz lehetőség:

Az intézmények főbb adatai, közművelődési és kereskedelmi jellegű szolgáltatásai, rendszeres programjai.

Egyesített, országos rendezvénynaptár.

Szakmai névjegyzékek (alkotó közösségek, klubok, egyesületek, előadó-, képző- és népművészek, stb.).

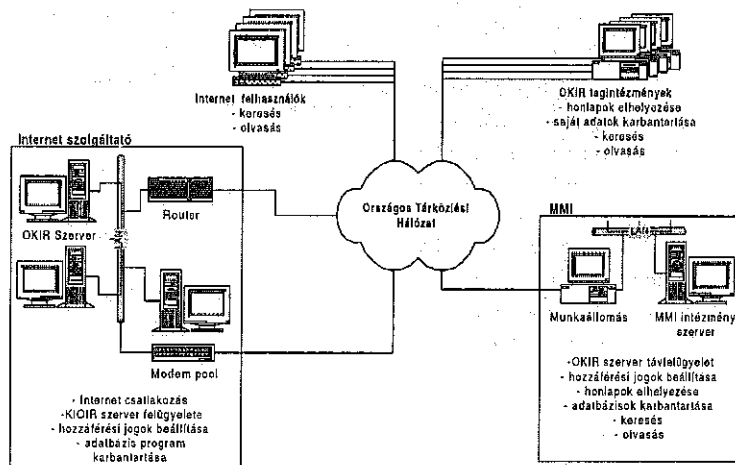
Kiadványok.

A felsorolás nem végleges, az új ötletek és igények esetén bővíthető.

A fejlesztés első fázisban az MMI és a megyei (fővárosi) művelődési központok csatlakozása valósítható meg, a majd pedig a városi és községi közművelődési intézmények csatlakoztatása a cél. A szükséges számítógépes háttér megteremtése várhatóan novemberig tart, majd egy néhány hónapos próbaidőszak után a rendszerhez bármelyik közművelődési intézmény csatlakozhat.

A csatlakozni kívánó intézmények megkapják a honlapjuk feltöltéséhez kellő adatokat (URL, login név és jelszó) és jogosultságokat, továbbá a közös adatbázis használatához szükséges programot. A honlapok, az adatbázis olvasás, keresés céljára, valamint a többi szolgáltatás, a levelezési lista, vitafórum és folyóirat természetesen minden Internet kapcsolattal rendelkező érdeklődő számára elérhető lesz.

Országos Közművelődési Informatikai Rendszer - OKIR
(tervezet)

**Az OKIR adatbázis felépítése
(tervezet)**

Táblázat / Mező		Típus	Kitöltés	TARTALOM	KERESÉS
1.	Közm. Szervezetek				
1.1.	Név	szöveg	Szabad		•
1.2.	Megye	szöveg	Listából		•
1.3.	Helység	szöveg	szabad listából		•
1.4.	Cím	szöveg	Szabad		
1.5.	Telefon	szöveg	Szabad		
1.6.	Fax	szöveg	Szabad		
1.7.	Email	szöveg	Szabad		
1.8.	WWW	szöveg	Szabad		
1.9.	Jelleg	szöveg	Listából	művelődési ház, múzeum, klub, stb.	•
1.10.	Fenntartó	szöveg	Listából	önkormányzati, alapítványi, egyházi, stb	•
1.11.	Vezető	kapcsolat	3.		
2.	Szolgáltatás				
2.1.	Megnevezés	szöveg	Szabad		•
2.2.	Jelleg	szöveg	Listából	terembérlés, szakkör, könyvtár, tanfolyam, stb.	•
2.3.	Időpont			hét napját -tól, -ig + egyéb szöveges (pl. minden második hét kedd 16. 00., megegyezés szerint, stb.)	
2.4.	Felvilágosítás	kapcsolat	Szabad		
2.5.	Csoport	kapcsolat	4.		
2.6.	Térítési díj	szöveg	Szabad		
2.7.	Intézmény	kapcsolat	1.		•
2.8.	Ismertető	feljegyzés	Szabad	rövid ismertető az adott szolgáltatásról	
3.	Személy				
3.1.	Név	szöveg	Szabad		•
3.2.	Jelleg	szöveg	Listából	intézményi dolgozó, előadóművész, népművész, stb.	•
3.3.	Tevékenység	szöveg	Szabad	beosztás, felelősségi, tevékenységi kör, stb.	•
3.4.	Helység	szöveg	szabad listából		•
3.5.	Cím	szöveg	Szabad		
3.6.	Telefon	szöveg	Szabad		
3.7.	Fax	szöveg	Szabad		
3.8.	Email	szöveg	Szabad		
3.9.	WWW	szöveg	Szabad		
3.10.	Ismertető	feljegyzés	Szabad	a személy bemutatkozó sorai	
4.	Csoport				
4.1.	Név	szöveg	Szabad		•
4.2.	Jelleg	szöveg	szabad listából		•
4.3.	Helység	szöveg	szabad listából		•
4.4.	Cím	szöveg	Szabad		
4.5.	Telefon	szöveg	Szabad		
4.6.	Fax	szöveg	Szabad		
4.7.	Email	szöveg	Szabad		
4.8.	WWW	szöveg	Szabad		
4.9.	Ismertető	feljegyzés	Szabad	a csoport ismertetője saját tevékenységéről	
5.	Rendezvény				
5.1.	Név	szöveg	Szabad		•
5.2.	Megye	szöveg	Listából		•
5.3.	Helység	szöveg	szabad listából		•
5.4.	Rendező szerv	kapcsolat	1		
		szöveg	szabad		
5.5.	Időpont			besoroláshoz dátum -tól, -ig + egyéb szöveges	•
5.6.	Jelleg	szöveg	szabad listából		•
5.7.	Helyszín	szöveg	Szabad		•
5.8.	Felvilágosítás tel.	szöveg	Szabad		
5.9.	Ismertető	feljegyzés	Szabad		

	Táblázat / Mező	Típus	Kitöltés	TARTALOM	KERESÉS
6.	Kiadványok				
6.1.	Cím	szöveg	Szabad		•
6.2.	Jelleg	szöveg	Listából	könyv, folyóirat, prospektus, stb.	•
6.3.	Megjelenés	logikai	Listából	egyszeri, rendszeres	•
6.4.	Megjelenés ideje	szöveg	Szabad		
6.5.	Szerző / szerkesztő	kapcsolat	3		•
		szöveg	szabad		
6.6.	Kiadó	kapcsolat	4		•
		szöveg	szabad		
6.7.	Terjedelem	szöveg	Szabad		
6.8.	Ár	szöveg	Szabad		
6.9.	Felvilágosítás tel.	szöveg	Szabad		
6.10.	Tematika	szöveg	szabad listából		•
6.11.	Ismertető	feljegyzés	Szabad		
7.	Állandó programok				
2.1.	Megnevezés	szöveg	Szabad		•
2.2.	Jelleg	szöveg	Listából	szakkör, könyvtár, klub, csoport, stb.	•
2.3.	Időpont			hét napjai -tól, -ig + egyéb szöveges (pl. minden második hét kedd 16. 00., megegyezés szerint, stb.)	
2.4.	Felvilágosítás	kapcsolat	Szabad		
2.5.	Csoport	kapcsolat	4.		
2.6.	Térítési díj	szöveg	Szabad		
2.7.	Intézmény	kapcsolat	1.		•
2.8.	Ismertető	feljegyzés	Szabad	rövid ismertető az adott szolgáltatásról	

Ha valakinek észrevétele, javaslata van az információs rendszerrel, a tervezett adatbázissal kapcsolatban, kérjük, juttassa el a Magyar Művelődési Intézetbe.

